

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Europskoj godini razvoja (2015.)

(2014/C 170/16)

Samostalni izvjestitelj: **Andris GOBIŅŠ**

Dana 18. rujna 2013. godine, sukladno članku 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Europski parlament odlučio je savjetovati se s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o:

Europskoj godini razvoja (2015.)

Stručna skupina za vanjske poslove, odgovorna za pripremu rada Odbora o toj temi, usvojila je njegovo mišljenje 5. studenog 2013.

Europski socijalni i gospodarski odbor usvojio je mišljenje na svom 494. plenarnom zasjedanju održanom 10. i 11. prosinca 2013. (sastanak od 10. prosinca), sa 144 glasa za, 2 protiv i 1 suzdržanim.

1. Zaključci i preporuke

1.1 Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) pozdravlja činjenicu da je Europska komisija odgovorila na zajedničku inicijativu civilnog društva i EGSO-a da se 2015. godina proglasi Europskom godinom razvoja.

1.2 Odbor snažno podupire amandmane na nacrt prijedloga Europske komisije o Europskoj godini razvoja⁽¹⁾ koje je predložila Konfederacija europskih nevladinih organizacija za pomoć i razvoj (CONCORD)⁽²⁾ te nacрте amandmana Europskog parlamenta⁽³⁾. Odbor ističe da je o većini ovih ideja raspravljala neformalna radna skupina za Europsku godinu razvoja te da su djelomično spomenuti u drugim EGSO-ovim mišljenjima i na EGSO-ovoj debatoj stranici o Europskoj godini.

1.3 Europska godina razvoja bit će prva Europska godina obilježena snažnom globalnom dimenzijom i temeljena na pravima. EGSO poziva ustanove EU-a da učine sve kako bi ispunile ciljeve koje je naveo CONCORD: ova Europska godina „jedinstvena je prilika za značajan građanski angažman i širu javnu raspravu o europskoj viziji globalnog razvoja unutar Europe, kao i na ostalim kontinentima, s naglaskom na ljudskim pravima, održivosti okoliša i socijalnoj koheziji⁽⁴⁾.”

1.4 Odbor poziva svoje partnere u drugim regijama svijeta da podrže Svjetsku godinu razvoja 2015. u svojim regijama, budući da je za pripremu ostalo dovoljno vremena.

1.5 Glavni naglasak mora biti na najodrživijim i najrelevantnijim aspektima razvojne suradnje, kao što su globalna solidarnost i pravda, koherentnost razvojnih politika, ciljevi održivog razvoja, globalna javna dobra i izazovi te uloga europskih građana kao potrošača i sudionika u globalnom gospodarstvu. Uska pitanja i pitanja koja se bave odnosom primatelj-davatelj ne bi trebala biti prioritet.

1.6 Potrebno je staviti naglasak i na ulogu privatnog sektora u razvoju⁽⁵⁾ jer zemlje u razvoju često nemaju razvojne strategije za mala i srednja poduzeća (MSP) što uključuje i zadruge. Takve razvojne strategije mogu doprinijeti iskorjenjivanju siromaštva i olakšavanju uključivog rasta. Europsko iskustvo s politikom podrške za MSP-e u suradnji sa socijalnim partnerima i zainteresiranim nevladinim organizacijama trebalo bi se prenijeti na ciljan i relevantan način na države u razvoju u cilju postizanja održivog rasta u sva tri stupa – gospodarskom društvenom i okolišnom.

⁽¹⁾ Prijedlog Odluke Europskog parlamenta i Vijeća o Europskoj godini razvoja (2015.), COM(2013) 509 final.

⁽²⁾ CONCORD-ova reakcija na prijedlog Europske komisije o Europskoj godini razvoja 2015.

⁽³⁾ Nacrt izvješća o prijedlogu Odluke Europskog parlamenta i Vijeća o Europskoj godini razvoja (2015.), izvjestitelj Charles Goerens, 2013/0238(COD)

⁽⁴⁾ CONCORD-ova reakcija na prijedlog Europske komisije o Europskoj godini razvoja 2015.

⁽⁵⁾ Mišljenje EGSO-a o Sudjelovanju privatnog sektora u razvojnom okviru za razdoblje nakon 2015. godine, SL C 67, 6. 3. 2014., str. 1.-5.

1.7 EGSO ponavlja da je ključ uspjeha prethodnih Europskih godina u bliskoj suradnji između ustanova i tijela EU-a i civilnog društva na nacionalnoj razini, kao i na razini EU-a. Stoga Odbor poziva da se bez odgađanja osnuju radne skupine s više dionika kako bi se osigurala pravodobna i primjereno strukturirana suradnja. Iz tog razloga EGSO snažno podupire osnivanje Saveza organizacija civilnog društva (OCD).

1.8 Aktivnosti na više razina koje provode OCD-i (njihove aktivnosti na nacionalnoj razini, razini EU-a i razini partnerskih država) igraju ključnu ulogu u oblikovanju političkih procesa – stoga bi OCD-ovi i njihove aktivnosti trebali biti apsolutni prioritet tijekom Europske godine razvoja i dobiti većinu financijskih sredstava. Radi boljih kratkoročnih i dugoročnih rezultata Europske godine razvoja, ključno je izbjegavati trošenje novca na skupe kampanje pod vodstvom agencija za odnose s javnošću ili takve usluge smanjiti na potpuni minimum (kako je navedeno u točki 3.6. ovog mišljenja).

1.9 Odbor poziva ustanove EU-a da se koriste raspravama trijaloga kako bi se usredotočile na održive rezultate i sudjelovanje umjesto kampanja ili aktivnosti informiranja. Kako bi se to postiglo, potrebno je izmijeniti nekoliko dijelova nekih članaka prijedloga Europske komisije, kako je navedeno u 3. i 4. dijelu ovoga mišljenja, a promjene su potrebne i u Uvodnoj izjavi i prilogima koji, zbog ograničenog prostora, ne mogu biti obuhvaćeni ovim mišljenjem.

1.10 S obzirom na to da su tradicije i povijest razvojne suradnje vrlo različiti i da se nije mogla pronaći nijedna jedinstvena formula za terminologiju, aktivnosti itd., najbolji rezultati mogli bi se postići decentraliziranim pristupom, opisanim u točki 3.5 ovog mišljenja. U 3. i 4. dijelu ovog mišljenja navodi se nekoliko prijedloga koje valja uzeti u obzir prilikom priprema za Europsku godinu u cilju približavanja inicijative građanima.

2. Opće napomene

2.1 Europska godina ima posebnu ulogu u komunikaciji i aktivnoj uključenosti građana te institucionalnim igračima i sve većem broju organizacija civilnog društva omogućuje da organiziraju zajedničke događaje na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

2.2 Milenijske razvojne ciljeve treba ispuniti do 2015. godine. Vrhunac bi trebala biti evaluacija dobivenih rezultata i donošenje nove strategije ili paradigme za sljedeće desetljeće. EU je odigrala ključnu ulogu u pitanjima razvoja te određivanju milenijskih razvojnih ciljeva. Iako je razvojna suradnja mnogo više od razvojne pomoći, valja napomenuti da većina ukupne službene razvojne pomoći (60%) dolazi iz EU-a i njegovih država članica. EU i njegovi građani, zajedno sa svojim partnerima iz zemalja u razvoju, trebali bi igrati ključnu ulogu u debatama nakon 2015. godine.

2.3 Prema podacima Eurobarometra ⁽⁶⁾, približno 20 milijuna ljudi u EU-u osobno je uključeno u nevladine razvojne organizacije (uključujući volontere), približno 130 milijuna građana EU-a donira organizacijama koje pomažu zemljama u razvoju i ukupno 72% građana EU-a osobno podupire ideju o pomaganju zemljama s niskim pokazateljima razvoja.

2.4 Sve više ljudi razumije da razvoj počinje unutar naših vlastitih zemalja i naših vlastitih života poštenom trgovinom, zaštitom okoliša, sudjelovanjem u političkim procesima itd.

2.5 Brzorastuća, široka i uključiva koalicija pristaša, uz snažnu potporu povjerenika za razvoj EU-a, g. Andrisa Piebalgsa i njegova tima, pod vodstvom nacionalnih i europskih OCD-a (Europski pokret) Latvija, Latvijska platforma za razvojnu suradnju (LAPAS), Konfederacija europskih nevladinih organizacija za pomoć i razvoj (CONCORD) te EGSO ⁽⁷⁾ ujedinili su ključne dionike, uključujući širok raspon OCD-ova, Odbor regija i Europski parlament. Partneri su od samog početka djelovali imajući za cilj uspješnu i ambicioznu Europsku godinu s konkretnim rezultatima.

⁽⁶⁾ Posebni Eurobarometar br. 352, lipanj 2010. http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_352_en.pdf

⁽⁷⁾ Andris Gobiņš (Europski pokret – Latvija i Europski gospodarski i socijalni odbor) i Māra Simane (Latvijska platforma za razvojnu suradnju (LAPAS)) inicijativu su prvi put predstavili i o njoj raspravljali na Općoj skupštini CONCORD-a 22. lipnja 2011. Osnovana je neformalna radna skupina, a službeno glasovanje održano je na plenarnoj sjednici EGSO-a od 7. prosinca 2011. o njegovom mišljenju na temu *Trgovina, rast i globalna pitanja: trgovinska politika kao osnovna komponenta Strategije Europa 2020*. uključivalo je i zahtjev za Europsku godinu razvoja i suradnje.

3. Posebne napomene

3.1 EGSO poziva ustanove EU-a da se koriste raspravama trijaloga kako bi Europsku godinu razvoja obogatili s **više sadržaja i mjera i time osigurali bolje i održivije ciljeve** (npr.: političkim procesima, obvezama, poboljšanjem horizontalnog i strukturnog dijaloga itd.).

3.2 **EGSO podsjeća na svoj izvorni prijedlog sadržaja Godine:** „EGSO poziva na obraćanje više pažnje na razvojnu suradnju, globalnu solidarnost i raspravu o Milenijskim razvojnim ciljevima. Predlaže da se 2015. godina posveti temi „razvoja i suradnje” (privremeni naslov). Budući da su EU i države članice također odlučile postići ove ciljeve do 2015. godine, Odbor predlaže da se ova Europska godina iskoristi kako bi se podigla svijest na osobnoj razini, razini civilnog društva te nacionalnoj i europskoj razini, kao i zato da bi se promicao osjećaj zajedničke odgovornosti za postizanje već postavljenih ciljeva te ciljeva koji će se postaviti nakon 2015. godine”⁽⁸⁾.

3.3 **Angažiranje i uključivanje europskih građana i organizacija civilnog društva te njihovih partnera diljem svijeta** u razvoj i politički dijalog o globalnom razvoju i globalnoj pravdi ključ je uspjeha Europske godine i uspješnog razvoja. OECD-ovi imaju ključnu ulogu u prikupljanju sredstava i provedbi razvojnih aktivnosti, ali i u političkim procesima. Ovo je posebice istinito za mlađe generacije koje su više povezane sa svijetom u cjelini preko društvenih i drugih medija te su svjesniji gorućih pitanja koje će oni, kao budući vođe, trebati riješiti. Stoga je smisljeno i direktno uključivanje djece i mladih, posebice djevojčica, u rasprave Europske godine od velike važnosti. Mora postojati i značajna i izravna uključenost građana različitih interesa, društvenog podrijetla itd. Prethodno spomenuti aspekti trebaju se propisno odražavati u pripremi i provedbi Godine, njezinu sadržaju i financijama.

3.4 **Odbor podupire decentralizirani pristup za Europsku godinu.** Radne skupine na nacionalnoj razini trebaju utvrditi nacionalni moto, slogan ili pozivnicu za Europsku godinu razvoja koji najbolje odražava stanje u državi članici. Radne skupine na razini EU-a i nacionalnoj razini trebaju biti osnovane najkasnije dva mjeseca nakon donošenja prijedloga i imati pristup financijskim sredstvima dodijeljenima za Europsku godinu. Rad radnih skupina i potpora njihovu radu trebaju se nastaviti nakon Europske godine. Organizirano civilno društvo treba igrati ključnu ulogu u radnim skupinama.

3.5 EGSO pozdravlja Komisiju zbog njezina plana **da uloži značajan iznos financijskih sredstava** kako bi osigurala uspjeh Europske godine. Istodobno, Odbor izražava svoju zabrinutost što je u ovoj fazi samo vrlo mali postotak tog financiranja namijenjen za angažman i aktivnosti civilnog društva, iako bi to osiguralo najbolju održivost i rezultate za Europsku godinu. Valja izbjegavati korištenje financijskih sredstava za postojeće ili nove ugovore i ponude na području odnosa s javnošću ili ih smanjiti na potpuni minimum, jer u nekim slučajevima posao čak može biti kontraproduktivan za ciljeve Europske godine.

3.6 Na temelju dobre prakse prethodnih Europskih godina, Odbor izražava svoju potporu za osnivanje **širokog i uključivog Saveza OECD-a** koji bi, kao i prethodnih godina, trebao imati vodeću ulogu u planiranju i provedbi Europske godine. EGSO predlaže obraćanje posebne pozornosti bliskoj suradnji s članovima i tijelima EGSO-a te ostalim dionicima, kao i s članovima Saveza na razini EU-a i razini država članica.

3.7 Dobru praksu **imenovanja „ambasadora Europske godine”** također treba nastaviti u 2015. godini. To nudi velike prilike za podizanje javne svijesti o ciljevima Europske godine i potporu tim ciljevima.

3.8 Odbor je predan razvijanju **mehanizama suradnje** na svim relevantnim razinama kako bi se osigurale najbolja moguća suradnja i sinergije među ustanovama i tijelima EU-a. Tijekom Europske godine treba započeti suradnju s Ujedinjenim narodima.

⁽⁸⁾ Mišljenje EGSO-a na temu *Trgovina, rast i globalna pitanja: trgovinska politika kao osnovna komponenta Strategije Europa 2020.*, SL C 43, 15. 2. 2012., str. 73. – 78.

3.9 Odbor snažno podupire prijedloge za Europsku godinu o kojima se raspravljalo u neformalnoj radnoj skupini za Europsku godinu i internetskim raspravama na stranici EGSO-a namijenjenoj za tu temu. Ideje koje su izrazili OCD-i i partneri predstavio je CONCORD⁽⁹⁾. Ustanove EU-a trebale bi učiniti sve što je moguće kako bi osigurale da Europska godina bude:

- **nadahnujuća:** trebao bi to biti proces u kojem svi sudionici zajednički raspravljaju i razvijaju nove zamisli i nove prakse o razvoju te postižu konsenzus o pitanju „Što globalna pravda znači za Europu i njezine građane?”
- **participativna:** građane i njihove stavove o globalnoj pravdi stavlja u središte te ih čini glavnim sudionicima rasprave. To zahtijeva da im se pruži jednaka prilika da izraze svoje ideje i ideje svojih organizacija, što znači pomak s „informiranja građana kako bi se podigla njihova svijest” na „zajedničku raspravu o njihovim stajalištima o globalnom razvoju”.
- **dosljedna:** razvojna politika mora biti dosljedna, a tijekom Europske godine s tog stajališta valja raspravljati i o ostalim politikama Europske komisije osim razvojne (trgovina, financije, poljoprivrede itd.).
- **proces obrazovanja i podizanja svijesti o razvoju:** Europsku godinu trebalo bi smatrati participativnim procesom obrazovanja i podizanja svijesti o razvoju na temelju pedagoških načela i vrijednosti Europskog konsenzusa o razvojnom obrazovanju.
- **globalna:** s partnerima izvan Europe potrebno je u svakoj raspravi postupati jednako.

3.10 Odbor također snažno podupire sljedeće prijedloge koje je predstavio izvjestitelj Europskog parlamenta⁽¹⁰⁾:

- **promijeniti naziv godine** – Europska godina ~~razvoja~~ za razvoj;
- posebnu pažnju posvetiti građanima koji žive u **državama članicama bez dugotrajne tradicije na području razvojne suradnje**⁽¹¹⁾, dok EGSO u tim državama predlaže pronalaženje posebnih rješenja kako bi se izbjegli rasprostranjeni problemi sufinanciranja;
- povećati svijest građana Unije o njihovu doprinosu i udjelu u globalnom razvoju i o mogućnostima za pravedniji globalni razvoj te **učiniti razvoj sastavnim dijelom nacionalnih obrazovnih programa**⁽¹²⁾;
- osigurati uključenost partnera iz zemalja u razvoju⁽¹³⁾;
- „Podići svijest i poticati raspravu o utjecaju **koji pojedinačne, lokalne, regionalne, nacionalne i europske odluke i odabiri** mogu imati na globalni razvoj i na ljude koji žive u zemljama u razvoju u cilju boljeg razumijevanja politike”⁽¹⁴⁾;
- „Komisija na te [koordinacijske] sastanke kao promatrače poziva predstavnike **civilnog društva** i predstavnike Europskog parlamenta”⁽¹⁵⁾.

4. Dodatne preporuke za amandmane na prijedlog Europske komisije⁽¹⁶⁾

4.1 Članak 1. (dodatna rečenica). Nacionalni podnaslov učinkovitije bi odrazio razlike u tradicijama, izazovima i potencijalu svake države članice: „godina 2015. proglašava se 'Europskom godinom za razvoj' [...] Podnaslov i moto, slogan ili pozivnica za godinu trebaju se utvrditi na razini države članice.”

⁽⁹⁾ Vidi CONCORD-ovu reakciju na prijedlog Europske komisije o *Europskoj godini razvoja 2015.*, rujan 2013.

⁽¹⁰⁾ Nacrt izvješća o Prijedlogu Odluke Europskog parlamenta i Vijeća o *Europskoj godini razvoja (2015.)*, Izvjestitelj Charles Goerens, 2013/0238(COD).

⁽¹¹⁾ Isti izvor: 14. i 31. amandman.

⁽¹²⁾ Isti izvor, prilagodba 17. amandmana.

⁽¹³⁾ Isti izvor, 18., 19., 21., 28. i 30. amandman.

⁽¹⁴⁾ Isti izvor, 20. amandman.

⁽¹⁵⁾ Isti izvor, 27. amandman.

⁽¹⁶⁾ Prijedlog Odluke Europskog parlamenta i Vijeća o *Europskoj godini razvoja (2015.)*, COM(2013) 509 final.

4.2 Članak 2. (prvi dio) – Snažniji fokus na angažiranju mogao bi biti koristan, svi dionici navode se kao jednakopravni partneri: – „obavijestiti građane EU-a o razvojnoj suradnji EU-a i uključiti ih u rasprave o tome isticanju onoga što Europska unija već može postići kao globalni razvojni partner najveći donator pomoći i složiti se da može učiniti još i više uz veću koherentnost i bolju koordinaciju s ukupnom pomoći država članica, institucija i drugih sudionika državama članicama, njihovim ustanovama i drugim sudionicima.”

4.3 Članak 2. (drugi dio) – Prema mišljenju EGSO-a na temu *Trgovina, rast i globalna pitanja: trgovinska politika kao osnovna komponenta Strategije Europa 2020.*: poticati aktivan i značajan interes i sudjelovanje europskih građana u razvojnoj suradnji te njegovati osjećaj odgovornosti i prilike u pogledu pojedinačnih odluka i nacionalnih i međunarodnih obveza (uključujući i djelokrug rada nakon 2015.) te sudjelovanje u oblikovanju i provedbi politike; i”

4.4 Članak 2. (treći dio) – Tekst se previše temelji na razmišljanju o pomoći i donatorima te stvara vrlo uzak fokus: – „podići svijest o ulozi razvojne suradnje EU-a koja omogućuje širok raspon koristi za sve sudionike uključene u EU i njezine države partnere kao primatelje, ali i za državljane EU-a u svijetu koji se mijenja i koji je sve više međuovisan”;

4.5 Članak 2. (novi dio) – Održivi rezultati u političkim procesima na razini EU-a i nacionalnim razinama od ključne su važnosti i dio koji nedostaje u sadašnjem prijedlogu: – „postići održive rezultate i poboljšanja, gdje je to potrebno (npr. na dnevnom redu unutarnje i vanjske politike i razvojnim politikama, koherentnost, učinkovitost, pristup temeljen na pravima, osnaživanje žena, održivi razvoj, sigurnost (securitability)/sigurnost ljudi, sudjelovanje i razmjena, instrumenti i strukture za civilno društvo, uključujući poslovne organizacije i sindikate itd.)”.

4.6 Članak 3. (1. dio, prva alineja) – Komunikacija mora biti dvosmjernan proces, različite strane nedavno su snažno kritizirale kampanje za Europsku godinu: – „komunikacijske kampanje aktivnosti za raspravu i usuglašavanje o ključnim pitanjima širenje ključnih poruka namijenjenima općoj javnosti i pojedinačnim publikama, uključujući i putem društvenih medija;”

4.7 Članak 3. (1. dio, druga alineja) – Uspješne radne skupine na nacionalnoj i razini EU-a pokazale su se jednim od ključnih elemenata za uspjeh Europske godine. Da bi bile transparentne, rasprave moraju imati konkretne i mjerljive rezultate: – „organiziranje otvorenog i inkluzivnog političkog procesa kojim će upravljati radne skupine s više dionika, uključujući konferencije, događaje i inicijative sa svim relevantnim dionicima, kako bi se promicalo aktivno sudjelovanje i rasprava, podigla svijest na europskoj razini te osigurali rezultati i poboljšanja, kad je to potrebno.”

4.8 Članak 3. (1. dio, nova alineja) – godina „o” razvoju nezamisliva je bez izravne uključenosti dionika u zemljama u razvoju i iz njih: – „aktivnosti u granicama EU-a i izvan tih granica, do partnerskih zemalja, njihovih stanovnika i organizacija.”

4.9 Članak 3. (1. dio, nova alineja) – EGSO i Europska komisija u svom radnom dokumentu navode da pravodobna priprema i aktivnosti praćenja, kao i poveznice između tematskih godina mogu za Europsku godinu osigurati bolje rezultate: – aktivnosti pripreme za Europsku godinu i praćenja nakon Europske godine na nacionalnim i razinama EU-a;

4.10 Članak 4. (2. dio) – Kao što je objašnjeno u točki 4.7.: „Nacionalni koordinatori, u bliskoj suradnji s Komisijom, savjetuju i surađuju osnivaju nacionalnu radnu skupinu/upravljačku skupinu koju čini širok raspon relevantnih dionika, uključujući civilno društvo [...].”

4.11 Prilog: Detalji o mjerama spomenutima u članku 3. dijelu A. Izravne inicijative Unije (prvi stavak) – Treba poduprijeti decentralizirani pristup kako bi se odražavale stvarnosti različitih država članica, OCD-i ne bi trebali biti isključeni iz provođenja svojih prijedloga: „Financiranje će općenito biti u obliku izravne kupovine robe i usluga u skladu s natječajima otvorenima za OCD-e, privatni sektor i ostale postojeće okvirne ugovore. [...]”

4.12 Prilog: Detalji o mjerama spomenutima u članku 3. dijelu A. Izravne inicijative Unije (nova točka) – Na temelju najbolje prakse prethodnih godina: Godine 2013. više od 60 mreža OCD-ova diljem EU-a sudjelovalo je u koordinaciji i provedbi Europske godine s aktivnostima na razini EU-a i nacionalnoj razini, za rad Saveza ključna je primjerena potpora: – „podržavanje usklađivanja civilnog društva prema utvrđenome modelu „Savez za Europsku godinu”;

Bruxelles, 10. prosinca 2013.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Henri MALOSSE
